

K. T. SVERDLOVA

SELLAINEN OLI LENIN

Tapasin ensi kerran Vladimir Iljitš Leninin noin viisikymmentä vuotta sitten, vuoden 1906 keväällä. Kas miten se tapahtui...

Venäjän ensimmäisen, vuoden 1905 vallankumouksen kuumeisina päivinä olin puolueetyössä Uralilla, Jekaterinburgin kaupungissa, kuten silloin nimitettiin Sverdlovskia. Vuoden 1906 alussa minut, silloin vielä bolševikkien Uralin komitean nuori jäsen, valittiin edustajaksi Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen IV edustajakokoukseen, joka oli suunniteltu pidettäväksi Tukholmassa huhtikuussa 1906. Venäjän työläisten vallankumouspuolueen edustajakokous kokoontui vieraassa maassa, synnyinmaamme rajojen takana, koska tsaarin poliisi vainosi jokaista vallankumouksellista emmekä voineet pitää puoluekokoustamme Venäjällä.

Ja niin me, viisi edustajakokoukseen matkustavaa, olimme jo junassa, sitten laivalla ja vihdoin Tukholmassa!

Ryhmässämme oli paitsi minua vielä toinen nainen. Hän oli keskikokoinen, noin 35—37 ikäinen ja hänellä oli herttaiset ja miellyttävät kasvot. Hän käyttäytyi kovin yksinkertaisesti ja vaatimattomasti. Kehkeytyneessä keskustelussa saimme tietää, että hän oli ollut useita kertoja ulkomailla ja oli meitä paljon kokeenempi. Paitsi häntä olivat kaikki muut tästä viisikosta, mikäli muistan, alokkaita niin kuin minäkin. Sen tähden matkatoverimme neuvot olivat meille kovin mielenkiintoisia ja hyödyllisiä. Hän sanoi nimensä — Nadežda Konstantinovna Krupskaja. Niin alkoi ja sitten monia vuosia jatkui tuttavuuteni ja ystävyuteni erinomaisen ihmisen kanssa, Vladimir Iljitš Leninin uskollisen ja ainaisen apulaisen, hänen läheisimmän ystävänsä, hänen puolisonsa Nadežda Konstantinovnan kanssa.

Tukholmaan saavuimme illalla ja saimme tietää, että edustajakokous oli jo alkanut. Seuraavana päivänä osallistuin ensi kertaa

puolueen edustajakokouksen työhön ja sain nähdä ensi kerran Leninin. Edustajakokouksen istunnot kestivät yli kaksi viikkoa, huhtikuun 23 päivästä toukokuun 8 päivään. Näin monta kertaa Leninin noina päivinä, kuuntelin hänen puheitaan, ja osallistuin keskusteluihin, joita hän kävi alituisesti puoluekokouksen edustajien kanssa.

Mikä jäi erikoisesti mieleeni? Ensinnäkin nähtävästi se erikoinen luonnollisuus ja vaatimattomuus, joka oli ominaista Vladimir Iljitšin käytökselle. Me edustajakokouksen riviosanottajat, bolševikit, tunsimme Leninin ja pidimme hänestä hänen teostensa, lehtikirjoituksiensa ja puheittensa perusteella. Hän oli jo silloin puolueemme tunnustettu johtaja, eittämätön auktoriteetti jokaiselle meistä. Ja tämä johtaja, tämä suurmies oli käytöksessään ennen kaikkea mitä luonnollisin, tavallisin mies, ja tämä luonnollisuus oli hänen olemuksenaan.

Muistuvat mieleen edustajakokouksen bolševikkiosanottajien kokoukset, joita pidettiin ainakin joka toinen päivä. Kokoonnuimme tavallisesti johonkin ravintolaan, missä asetuimme pariin kolmeen huoneeseen ja vaihdoimme mielipiteitä ja vaikutelmia, hahmottelimme toimintasuunnitelmia edustajakokouksen seuraavia istuntoja varten. Nämä kokoukset eivät olleet virallisia tämän sanan täydessä merkityksessä. Niissä ei ollut puheenjohtajaa eikä sihteeriä eikä kukaan pyytänyt puheenvuoroa. Käytiin vilkasta, meluisaa ja vapaata keskustelua, ja keskeisenä henkilönä oli aina Lenin, joka osasi kuunnella jokaista, tehdä ajoissa tarpeellisia välihuomautuksia tai sanoa hauskan sutkauksen, antaa viisaan ja perinpohjaisen neuvon, selittää kaikkein vaikeimman ja sotkuisimman asian.

Miltei jokainen keskustelumme päättyi Vladimir Iljitšin pyyntöön:

— Sergei Ivanovitš, laulakaa nyt jotain, me kaikki pyydämme kovasti.

Moskovaalaisten edustajalla bolševikki Sergei Ivanovitš Gusevilla oli erinomainen lauluääni. Vastaukseksi pyyntöön hän istui pianon ääreen ja alkoi laulaa, ja kun häneen yhtyivät toisetkin, niin mahtava venäläinen laulu solui ja helisi. Iljitš piti musiikista, hän piti hyvästä laulusta ja milteipä jokaisessa keskustelutilaisuudessamme kaukaisessa Tukholmassa laulettiin.

Niin välitön ja huomaavainen kuin Lenin olikin ystäviään ja samoinajattelevia kohtaan, yhtä säälimätön hän oli vastustajia, marxilaisuuden vihollisia, menševikkejä kohtaan. Edustajakokouksen aikana hän sinkosi heidän päälleen monta kertaa sellaisia painavia väitteitä, sellaisia heille murhaavia todisteluja ja iskeviä sanoja, että jokaiselle kävi ihan selväksi heidän katsantokantonsa täydellinen sekasotku ja virheellisyys, ja omahyväiset ja pöyhkeilevät menševikkien johtajat muistuttivat kynittyjä kanoja,

jotka kaakottivat avuttomina eivätkä tienneet, mihin pensaaseen piiloutuisivat.

Ja vielä muistuu mieleen. Edustajakokouksen menševikki-edustajien keskuudessa vallitsi suuri hämminki ja kuului ääniä vallankumouksen tappiosta. Aika oli todellakin vaikea. Oli lyöty vuoden 1905 joulukuun aseellinen kapina Moskovassa. Epäonnistuneesti olivat päättyneet myös erilliset, hajanaiset esiintymiset Venäjän muissa kaupungeissa. Tsaarin poliisihurtat saivat rohkeutta ja voimistivat vallankumouksellisten vainoamista. Menševikit, jotka eivät olleet milloinkaan uskoneet työväen vallankumouksen voittoon ja olivat kannattaneet maan poliittisen vallan luovuttamista porvaristolle, julistivat edustajakokouksen puhujakorokkeelta, että joulukuun kapina oli virhe, että työläisten ei olisi yleensä pitänyt tarttua aseisiin. Sellaisia ääniä edustajakokouksessa kuului paljon, jotkut tovereistammekin, bolševikeista, jouduitvat hämmingin valtaan ja ruikuttivat. Mutta Lenin ei ollut sellainen! Hän löi pettureita, ruikuttajia ja vähäuskoisia tavattoman voimakkaasti, kiihkeästi ja tarmokkaasti. Meille bolševikeille hän toisti alinomaa ja hellittämättä jokaisessa keskustelussa, että perustaistelu oli vasta alkamassa, että ratkaisevat taistelut olivat edessä ja ettei saanut laskea aseita, vaan oli valmistettava työväenluokka aseelliseen taisteluun vallasta.

Sittemmin, kohdatessani Leninin monta kertaa vuoden 1917 jälkeen, ihmettelin aina hänen tavatonta huomaavaisuuttaan ja huolenpitoaan tovereista, joiden kanssa hän työskenteli, hänen valtavaa rakkauttaan ihmisiä ja etenkin lapsia kohtaan.

Kesällä 1917 saavuin karkotusvankeudesta Pietariin, ja vähän ennen Lokakuun aseellista kapinaa puolueen Keskuskomitea antoi tehtäväkseni puolueen „Priboi” kustantamon johtamisen.

Jouduin käymään usein Leninin kotona. Ikiajoiksi on jäänyt mieleeni pieni, vaatimaton asunto. Vladimir Iljitš ja Nadežda Konstantinovna olivat luonnostaan niin tavallisia ja vaatimattomia ihmisiä, etteivät sietäneet missään mitään kohtuuttomuuksia.

Vladimir Iljitš rakasti tavattomasti lapsia. Vuoden 1920 lopulla Kremlissä perustettiin koulu, joka sijaitsi hallitustalon vasemmassa siipirakennuksessa Nikolskijien portin luona. Lapset leikkivät tavallisesti väliajoilla koulun ulko-oven luona ja näkivät usein Leninin, jonka ympärille heti kerääntyivät, ja silloin ehdottomasti kehkeytyi iloinen ja hälisevä keskustelu. Erään kerran syksyllä 1921 lapset pelasivat jalkapalloa koulun luona. Heillä ei ollut palloa, silloin oli vaikea saada palloa, ja he potkivat naruilla sidottua räsymyttyä. Ohi kulkenut Lenin pysähtyi ja kiinnostui seuraamaan peliä. Huomattuaan Leninin lapset kerääntyivät hänen ympärilleen ja valittivat, ettei heillä ollut millä pelata, kun eivät mistään saaneet palloa. Vladimir Iljitš kuunteli hyvin vakavan näköisenä lapsia, myönsi heidän valitukseensa, ettei

räsypallolla pelaaminen ollut todellakaan oikeaa peliä, mutta selitti seikkaperäisesti, miten vaikeaa oli maassamme ja että meiltä puuttui vielä paljon kaikkea.

Silloin oli vaikea hankkia huvitusta koululaisille, ja on helppo ymmärtää, miten suuri ilo oli lapsille, kun muutaman päivän kuluttua kouluun tuotiin ihan oikea pallo Leninin lahjana koululaisille.

Sellainen oli Vladimir Iljitš sekä suuressa että pienessä.

